

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 236/2021-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Weis & Partners s. r. o., Ivánska cesta 30/B, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok č. k. 5C/271/2011-996 z 12. októbra 2020 a konaniu, ktoré mu predchádzalo, takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 5C/271/2011-996 z 12. októbra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv.
2. Uznesenie Okresného súdu Pezinok č. k. 5C/271/2011-996 z 12. októbra 2020 **zrušuje**.
3. Okresný súd Pezinok **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **680,74 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením okresného súdu. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľka je žalovaná v civilnom spore o zaplatenie ceny za dielo. V priebehu konania súd nariadil znalecké dokazovanie. Znalec vypracoval odborné vyjadrenie. Na návrh účastníkov nariadil súd doplniť dokazovanie znalcom, okrem iného podrobnou obhliadkou strechy a opláštenia zhotovenej stavby jazdiarne za použitia zdvíhacej plošiny, a zároveň uložil obom stranám poskytnúť znalcovi súčinnosť, najmä umožniť mu vykonanie obhliadky nehnuteľnosti.

3. Napadnutým uznesením bola sťažovateľke uložená poriadková pokuta 500 eur s odôvodnením, že bez akéhokoľvek rozumného odôvodnenia neposkytla znalcovi požadovanú súčinnosť v súvislosti s dopracovaním odborného vyjadrenia, v rozpore so svojím vyjadrením nezabezpečila zdvíhaciu plošinu nevyhnutnú pre vykonanie obhliadky, čím zapríčinila, že znalec zrušil obhliadku, ktorá sa mala konať 18. septembra 2020, ako aj tým, že 29. septembra 2020 nesprístupnila pozemok, na ktorom sa nachádza jazdiareň, čím znova zmarila vykonanie obhliadky.

III.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že napadnuté uznesenie je svojvoľné a arbitrárne, pretože bolo vydané bez dostatočného zistenia skutkového stavu. Okresný súd pred jeho vydaním nepožiadala sťažovateľku o vyjadrenie, a to predovšetkým k okolnostiam týkajúcim sa údajného neumožnenia obhliadky sťažovateľkou a jej manželom, a vzal do úvahy len nepravdivé a zavádzajúce tvrdenie znaleckej organizácie o neposkytnutí súčinnosti. Sťažovateľka v tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 41/2015 z 20. apríla 2016.

5. Vo vzťahu k prvej obhliadke, ktorá sa mala konať 18. septembra 2020, namieta, že bolo nevyhnutné posunúť čas zabezpečenia strojového vybavenia z pôvodných 10.00 h na 13.00 h a zároveň overiť realitu termínu obhliadky vzhľadom na pandemickú situáciu. Keďže manžel sťažovateľky nedostal odpoveď znaleckej organizácie, prevoz zdvíhacej techniky zrušil. Vo vzťahu k druhej obhliadke, ktorá sa mala konať 29. septembra 2020 o 14.00 h, uvádza, že nebola zo strany znaleckej organizácie informovaná o pristavení strojového zariadenia už o 9.00 h, preto nebolo možné predpokladať jej prítomnosť na mieste obhliadky už o tomto čase. Na mieste však bol prítomný jej syn, ktorý spolu s obsluhujúcim personálom strojového zariadenia konštatovali, že vzhľadom na technické vlastnosti zariadenia a na terén pozemku, na ktorom sa jazdiareň nachádza, nebolo možné strojovým zariadením zabezpečeným znaleckou organizáciou obhliadku vykonať. Termín obhliadky bol následne posunutý na 5. november 2020, kedy bolo zabezpečené zodpovedajúce strojové zariadenie a obhliadka sa vykonala.

6. Okresný súd k ústavnej sťažnosti nad rámec odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol, že mu bol doručený návrh sťažovateľky na opravu uznesenia z 12. októbra 2020, ktorý bol vyhodnotený ako odvolanie, ktoré bude predložené odvolaciemu súdu po rozhodnutí vo veci samej.

7. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uviedla, že na ústavnej sťažnosti trvá a napadnuté uznesenie naďalej považuje za svojvoľné, arbitrárne a bez opory v skutkovom stave.

IV.

8. Vo vzťahu k medziam zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že mu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, resp. nadriadeným súdom. Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Povinnosť chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni patrí teda predovšetkým všeobecným súdom. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím všeobecného súdu, sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä z toho hľadiska, či závery všeobecných súdov vyjadrené v napadnutom rozhodnutí sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné a s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd, resp. či výrok rozhodnutia je v súlade s priebehom konania (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

9. Predmetom ústavného prieskumu sú, aj keď v obmedzenej miere, aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút. V rámci doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno identifikovať skupinu rozhodnutí, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému došlo postupom či rozhodnutím všeobecných súdov alebo iných orgánov verejnej moci pri ukladaní poriadkových pokút (II. ÚS 374/06, II. ÚS 195/06, I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018). Rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018). Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom arbitrárneho prístupu.

10. Účelom poriadkovej pokuty je vynútenie si splnenia tých procesných povinností, ktoré neboli, napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené, a ich nespĺnenie nemá pre strany iný osobitný následok vyjadrený v ustanoveniach Civilného sporového poriadku. Zákon pritom ustanovuje možnosť, nie povinnosť súdu uložiť osobe, ktorá svoju procesnú povinnosť nespĺnila, poriadkovú pokutu. Zdržanlivosť súdu pri jej ukladaní je zvýraznená tým, že Civilný sporový poriadok na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku nepripúšťa odvolanie proti rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty a neobsahuje ani ustanovenie o možnosti dodatočného odpustenia uloženej poriadkovej pokuty v prípade, ak to odôvodňuje neskoršie správanie osoby, ktorej bola uložená, resp. ak po jej uložení nastali dôvody hodné osobitného zreteľa (porovnaj Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, § 102).

11. Pri namietanom rozhodnutí okresného súdu sa treba stotožniť s tvrdením sťažovateľky, že poriadková pokuta jej bola uložená len na základe jednostranných tvrdení znaleckej organizácie, bez možnosti, aby sa k veci vyjadrila. Napadnuté uznesenie bolo vydané bez dostatočného zistenia stavu veci. Zároveň išlo zo strany okresného súdu o zjavne prehnané zveličenie sťažovateľkinej nespolupráce, keďže miestna obhliadka jazdiarne sa napokon uskutočnila 5. novembra 2020, teda niečo vyše mesiaca po naplánovanom prvom termíne. Civilný spor iniciovaný v roku 2011 nie je do dnešného dňa právoplatne skončený, z čoho možno usudzovať, že nevykonanie obhliadky v pôvodnom termíne sa na dĺžke konania podstatnejšou mierou nepodielalo. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd pri ukladaní poriadkovej pokuty sťažovateľke zjavne nepostupoval zdržanlivo. Okresný súd napadnutým uznesením, ktoré treba považovať za arbitrárne, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne ide aj o zásah do vlastníckeho práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

12. Vzhľadom na uvedené bolo napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 133 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zrušené. Vzhľadom na to, že okresný súd o poriadkovej pokute konal z vlastnej iniciatívy, nebol dôvod postupovať podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, a preto v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 680,74 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 177,00 eur) a jeden úkon právnej služby v roku 2021 (vyjadrenie 1 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur a 1 x 10,87 eur) predstavuje 567,28 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 113,46 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu